

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ КАРДІОЛОГІЇ НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ № 2

Танянська С.М., Коленко І.О., Мельник М.О., Кузьменко Н.В., Танянська В.Є.

Українська медична стоматологічна академія

У викладанні дитячої кардіології студентам IV і VI курсів медичного факультету на кафедрі педіатрії № 2 використовують поєднання сучасних інноваційних технологій і традиційних орієнтованих методів викладання, що значно поліпшує результативність навчання.

Ключові слова: кафедра, кардіологія, навчання, студенти.

While teaching pediatric cardiology to the students of IV and VI courses of medical faculty at the department of Pediatrics № 2, there is being used the combination of modern innovative technologies and traditional practice-oriented teaching methods, that greatly improves the effectiveness of training.

Key words: department, cardiology, teaching, students.

Нові вимоги, зумовлені вступом України до єдиного європейського і світового простору й реформуванням системи медичної освіти, ставлять перед нами складні завдання щодо підготовки майбутніх фахівців [1]. Провідна мета такої підготовки – формування спеціаліста з якісною теоретичною й практичною підготовкою, який досконало володіє своєю спеціальністю. Це зумовлює впровадження в початковий процес нових форм і методів навчання, що сприяють його інтенсифікації, стимуляції в студентів мотивації до навчання, формуванню в майбутніх спеціалістів навичок самостійної і творчої роботи. У зв'язку з цим зростає роль педагогічної майстерності викладача і його здібностей методично правильно керувати педагогічним процесом підготовки сучасного спеціаліста, виникає необхідність підготовки й проведення лекцій і семінарських занять зі студентами із застосуванням сучасних технологій навчання [2].

Сучасне реформування медицини на сімейний напрям вимагає, щоб сімейний лікар був спеціалістом у лікуванні й дорослих, і дітей, адже хвороби дорослих починаються ще в дитинстві.

Як свідчать дані Всесвітньої організації охорони здоров'я, патологія серцево-судинної системи займає перше місце у світі за поширеністю й причинами інвалідності та смертності. Тому майбутні лікарі мусять мати глибокі теоретичні й практичні знання з кардіології, щоб своєчасно діагностувати й лікувати патологію серцево-судинної системи в дітей і призначати профілактичні заходи.

Сучасні світові тенденції розвитку вищої освіти згідно з Болонським процесом потребують нових підходів до проведення занять [3]. На кафедрі педіатрії № 2 студенти IV курсу медичного факультету з дисципліни «Педіатрія» (2020 р.) вивчають такі важливі теми з дитячої кардіології як поширені вроджені вади серця, гостра ревматична гарячка і ювенільний ревматоїдний артрит, неревматичні кардити й кардіоміопатії в дітей, порушення серцевого ритму й провідності. На VI курсі тематичний план охоплює такі теми як диференційована діагностика кардіомегалії з вивченням запальних захворювань серцево-судинної системи, вроджених і набутих вад серця, системних захворювань сполучної тканини й системних васкулітів, порушень серцевого ритму й провідності в дітей. Пильна увага приділяється питанням невідкладної допомоги при гострій серцевій недостатності, пароксизмальним порушенням серцевого ритму й синдрому Моргані-Адамса-Стокса й іншим невідкладним станам.

Провідною частиною навчального процесу є лекційний курс. Лекція сприяє розвитку логічного мислення студентів, визначає використання всіх видів і форм навчання. Лекції з дитячої кардіології проводяться на IV курсі медичного факультету з використанням сучасних мультимедійних технологій і акцентуванням на питаннях клініки, діагностики й лікування серцево-судинної системи в дітей. Демонстрація матеріалу й коментар лектора, наведення випадків із практики значно мотивують увагу студентів до викладання матеріалу лекції.

Однак можливості комп'ютерних технологій не обмежуються ефективною подачею навчального матеріалу. Провідним напрямом упровадження інформаційних технологій у підготовку студентів стала розробка електронних автоматизованих систем контролю знань. Звісно, безпосередній контакт викладача зі студентом, під час якого виявляється загальний рівень знань із дисципліни і проводиться повний клінічний розбір пацієнта чи певної клінічної ситуації, є кращим. Але все більшої актуальності набуває тестовий метод контролю знань студентів. На кафедрі педіатрії № 2 використовуються поточні й підсумкові методи контролю знань студентів – тестування на паперових носіях із розділу «Кардіологія дитячого віку». Важливим засобом забезпечення якісної підготовки студентів до інтегрованого іспиту «Крок-2» є проведення тренувального тестування. З цією метою на кафедрі створена база тестів і клінічних завдань із дитячої кардіології різних рівнів складності відповідно до вимог Центру тестування, які охоплюють питання клініки, діагностики, надання невідкладної допомоги. Для індивідуальної самостійної підготовки студентів на кафедрі створено й надруковано методичні розробки з дитячої кардіології згідно з тематичним планом. Методичні розробки лекцій, їх мультимедійні презентації, а також методичні розробки для самостійної роботи студентів розміщені на web-сторінці кафедри.

Постійний контроль відіграє важливу роль – привчає студентів до систематичної підготовки до занять, визначає обсяг, рівень і якість засвоєного навчального матеріалу, сприяє вмінню аналізувати тощо.

Але використання сучасних технологій і навчально-методичне забезпечення не може повною мірою замінити практичну роботу студентів із хворим [4]. Під час курації хворих студенти демонструють уміння фізикального обстеження кардіологічних хворих, визначення основних синдромів і симптомів, трактують лабораторні й інструментальні методи дослідження, проводять диференційовану діагностику, призначають методи діагностики й лікування. Створений на кафедрі архів електрокардіограм дозволяє наочно демонструвати порушення ритму серця й провідності в дітей.

Викладання дитячої кардіології для студентів IV і VI курсів медичного факультету робить практичні заняття системно-цілісними, дозволяє майбутнім лікарям досконало оволодіти практичними навичками й підвищити якість навчання. Використання на практичних заняттях ситуаційних задач, тестів, курація тематичних хворих

сприяють формуванню майбутнього лікаря як кваліфікованого спеціаліста.

Отже, лише поєднання сучасних технологій навчання з традиційними методами дозволяє вдосконалити підготовку фахівців відповідно до практичної спрямованості кваліфікаційних вимог і вимог ринку праці та світового досвіду.

Список використаної літератури

1. Богатирьова Р.В. Основні завдання вищої медичної освіти у системі реформування системи охорони здоров'я України / Р.В. Богатирьова // Медична освіта. – 2013. – № 2. – С. 5-8.
2. Кульчицький В.Й. Формування професіогенезу особистості студентів медичних вузів України / В.Й. Кульчицький // Медична освіта. – 2012. – № 1. – С. 36-39.
3. Пішак В.П. З досвіду застосування кейс-методу та практичної презентації при читанні лекційного матеріалу / В.П. Пішак, О.І. Захарчук, М.І. Кривчанська // Медична освіта. – 2013. – № 1. – С. 16-21.
4. Удосконалення засвоєння практичних навичок і методик студентами, лікарями-інтернами – важлива складова первинної ланки медичної допомоги населенню / О.П. Волосовець, Ю.С. Пятницький, І.С. Вітенко // Медична освіта. – 2012. – № 3. – С. 5-7.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Тарасенко К.В.

Українська медична стоматологічна академія

Дистанційне навчання дозволяє ефективно вирішувати актуальні освітні завдання: навчання студентів і післядипломна освіта лікарів із використанням різноманітних інформаційних технологій, які дозволяють підготувати висококваліфікованого лікаря.

Ключові слова: дистанційне навчання, медична освіта, інформаційні технології, викладач, студент.

Distance learning allows you to effectively solve current educational problems such as student training and postgraduate education of doctors using a variety of information technologies that allow you to prepare highly qualified doctor.

Key words: distance learning, medical education, information technologies, teacher, student.

Дистанційне навчання в Україні в умовах карантину є частиною системи освіти України – загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, а також самоосвіти. Дистанційне навчання трактують як індивідуалізований процес передання й засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання в спеціалізованому середовищі, створеному на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [5]. Дистанційне навчання – взаємодія викладача і студентів між собою на відстані, яка має всі властиві навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання) і реалізується специфічними засобами інтернет-технологій або іншими засобами, що передбачають інтерактивність [4; 7].

Під час навчання в медичному ЗВО майбутні лікарі мають здобути всебічні знання й практичні навички. Це досягається за рахунок постійної копіткої праці. В умовах карантину, спричиненого коронавірусною інфекцією, виникає необхідність змін у системі медичної освіти. Для вирішення цього питання з березня 2020 року в Україні запроваджено освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання. Але чи можливе дистанційне навчання в медицині і яким чином у нових умовах студент-медик може опанувати практичні навички?

Неможливо уявити підготовку майбутнього лікаря без навчання в секційному залі, без вивчення макропрепаратів і мікропрепаратів, без спостереження за ходом операції, без постійного спілкування з різнопрофільними хворими [2]. Але пандемія CoViD-19 внесла корективи в навчальні процеси медичних вишів.

Навчання лікаря практичних навичок вимагає традиційного очного контакту з викладачами, але вся теоретична підготовка і вправи в прийнятті рішень можуть відбуватися в дистанційній формі. Дистанційне навчання не підмінюється синонімом «заочна». Вона відрізняється від заочного навчання зручнішою системою доставки інформації й використанням нових технологій у процесі навчання, що дозволяє розширити географію учасників курсу і тематичний діапазон курсів, що викладаються, не знижуючи їхню якість. Дистанційна освіта дозволяє скоротити час навчання завдяки швидкості комунікації викладача і студента, а також завдяки можливості використання майже всіх форм навчання (у тому числі самостійної роботи в електронній бібліотеці) через комп'ютер [3].

Переваги дистанційних технологій навчання: робить гарантовану якість навчання доступною для усіх; можливість навчання за місцем проживання; економія часу й фінансових витрат; використання сучасних інформаційних систем: навчальні соціальні мережі, e-mail, електронні бібліотеки, комп'ютерні конференції, віртуальні конференції, майстер-класи, оцінка знань онлайн, тестування; безпосередній контакт із відомими вітчизняними й зарубіжними фахівцями: телемедицина, відеоконференції, телефонні консультації, онлайн-навчання; архівація знань [1].

Також дистанційне навчання є ідеальною й найбільш оптимальною формою післядипломного навчання й підвищення кваліфікації лікарів, оскільки допомагає вирішити низку питань, що виникають у дипломованого фахівця.

Проте є певні труднощі, які необхідно враховувати при введенні дистанційного навчання. По-перше, дистанційне навчання вимагає значних кваліфікованих витрат часу для розробки й виробництва програм, що гарантують високу якість навчання, і, по-друге, забезпечення контролю клінічного досвіду. За дистанційного навчання важко забезпечити розвиток клінічних умінь без інтегрованого навчання "викладач-студент".

Основні завдання сучасного етапу розвитку системи дистанційної освіти такі:

- усвідомлення керівниками освіти, органами управління, професорсько-викладацьким складом і широкою педагогічною спільнотою доцільності, необхідності й можливості впровадження дистанційного навчання у вітчизняну освіту;